

คู่มือ การประเมินมาตรฐานคุณภาพ

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

คำนำ

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว (เดิมสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว) ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาและจัดทำเกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 รวม 12 ประเภท ได้แก่

1. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
3. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
4. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ
5. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ
6. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
7. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ
8. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก
9. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด
10. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ
11. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง
12. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ

และได้มอบหมายสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ศึกษาและจัดทำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2552

ผลจากการนำคู่มือมาตรฐานที่จัดทำขึ้นไปใช้ในการประเมินพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงเห็นควรดำเนินการปรับปรุงเกณฑ์/ตัวชี้วัด ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่จริง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ดำเนินการทดสอบเกณฑ์และศึกษาแนวทางการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานรวม 9 มาตรฐานแรก แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2552

ในการนี้ กลุ่มพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ได้จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 9 ประเภท รวมทั้งรวบรวมข้อคิดเห็นจากแบบสอบถามที่ได้รับ จัดทำเป็นร่างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวฉบับปรับปรุงแทรกไว้ในภาคผนวกของเอกสารฉบับนี้ โดยมุ่งหวังให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับวิชาการด้านการท่องเที่ยวได้นำไปทดลองใช้ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้คณะผู้รับผิดชอบโครงการนำไปใช้ในการปรับปรุงเกณฑ์ต่อไป

กลุ่มพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
ความสำคัญของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	1
นิยามของคำสำคัญ	1
ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	2
กรอบแนวคิดและการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	2
การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	4
- วิธีการให้คะแนน	4
- วิธีการคิดคะแนน	6
- การกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	6
ตัวอย่างการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	7
ภาคผนวก :	15
แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	17
ร่างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการฉบับปรับปรุง	27
ประกาศสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว	39

ความสำคัญของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ-วิทยาการ

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือเป็นสถานที่หรือกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีได้มีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนาหรือวัฒนธรรมหรือมีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนาหรือวัฒนธรรมน้อย อาจเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมร่วมสมัยเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป แม้ว่าปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการในประเทศไทยมีด้วยกันหลายประเภทแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนักเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันนี้ในต่างประเทศ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการมีทั้งที่ดำเนินการโดยรัฐและเอกชน โดยมีทั้งที่เป็นแบบถาวรโดยมีการดำเนินงานตลอดทั้งปี และแบบชั่วคราวที่มีการดำเนินงานเพียงครั้งเดียวตามเทศกาลหรือเหตุการณ์สำคัญในขณะนั้นหรือแบบที่ดำเนินงานต่อเนื่องเป็นบางช่วงของปี ซึ่งการท่องเที่ยวประเภทนี้กำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างมาก จะเห็นได้จากการจัดงานในบางครั้งที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้ความสนใจไปเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก เช่น งานนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ และงานแสดงพืชสวนโลก เป็นต้น

ดังนั้น การกำหนดกรอบหรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับให้หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว เพื่อยกระดับมาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และยังสามารถใช้เป็นสิ่งบ่งบอกให้นักท่องเที่ยวรับรู้ในคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของรายได้ด้านการท่องเที่ยวของประเทศ รวมทั้งเป็นการเพิ่มมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นด้วย

นิยามของคำสำคัญ

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ (Arts and Sciences Educational Attraction Standard) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถเพิ่มเติมได้อีกมากมายตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย เมื่อมีการระบุชัดว่ากิจกรรมนั้นๆ สามารถให้ความรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ปัจจุบันมีปรากฏอยู่หลายๆ แห่ง ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และ MICE (Meeting & Incentives & Conventions & Exhibitions) เป็นต้น

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ (Arts and Sciences Educational Attraction Standard) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการที่มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ทั้งนี้ในแต่ละองค์ประกอบจะมีหลักเกณฑ์และดัชนีชี้วัดในการพิจารณาความมีศักยภาพ ความมีประสิทธิภาพ และความมีคุณภาพ เพื่อใช้ประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการนั้นด้วย

ดัชนี (Index) หมายถึง ปัจจัยหรือตัวแปรที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด (Indicator) หมายถึง ปัจจัยหรือตัวแปรที่กำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงคุณสมบัติของแต่ละดัชนี ซึ่งตัวชี้วัดในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการมีทั้งที่อยู่ในรูปของค่าเชิงคุณภาพหรือในรูปของค่าเชิงปริมาณ

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการที่พบในประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แก่

1) **พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง (Theme Museum)** หมายถึง สถานที่รวบรวมและจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ หรือวัตถุต่างๆ ที่มีใช้วัตถุสิ่งของที่มีความสำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือมีความสำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีน้อย เฉพาะเจาะจงสำหรับเรื่องราวหนึ่ง ๆ ตัวอย่างเช่น ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จังหวัดอยุธยา Ribley's Believe it or Not จังหวัดชลบุรี พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

2) **แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี (Science & Industry & Technology)** หมายถึง สถานที่ค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือแหล่งอุตสาหกรรมที่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าชมสถานที่ศึกษาค้นคว้าหรือแหล่งผลิต อันจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในตัวงานวิจัยหรือสินค้าที่องค์กรนำเสนอและการดำเนินการขององค์กรมากยิ่งขึ้น เช่น นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี โรงไฟฟ้า จังหวัดราชบุรี อุทยานวิทยาศาสตร์ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เท่าที่ควร และโดยส่วนใหญ่ต้องมีการขออนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนเข้าชม

3) **MICE (Meetings & Incentives & Conventions & Exhibitions)** หมายถึง สถานที่ที่ใช้ในการจัดการประชุม จัดฝึกอบรม สัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดนิทรรศการ สถานที่จัดงานเหล่านี้มักจะมีการเข้าถึงที่สะดวก มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย มีห้องจัดประชุมที่ได้มาตรฐาน มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและบริการต่าง ๆ รวมทั้งบริการจัดเลี้ยงอาหารเครื่องดื่มเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ และอาจมีการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยว บันเทิงและนันทนาการควบคู่ไปด้วย สถานที่ที่ใช้จัดงานประเภทนี้ในประเทศไทย ได้แก่ โรงแรม ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้า เช่น Bangkok International Trade & Exhibition Centre (BITEC) อิมแพคอารีนาเมืองทองธานี ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เป็นต้น

กรอบแนวคิดและการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

การที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเข้าไปเยี่ยมชมในแหล่งท่องเที่ยวใดนั้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีความดึงดูดใจและความน่าสนใจอยู่ในระดับที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งศักยภาพในการดึงดูดใจสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว ความสามารถในการสร้างความรู้ ศักยภาพในการจัดการด้านการบริการ ความสะดวกในการเข้าถึง และความสามารถในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้องค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจแล้ว แหล่งท่องเที่ยวควรมีศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวด้วยไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสมด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้การดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยวเกิดผลกระทบต่อพื้นที่โดยรอบน้อยที่สุด

และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ระบบสาธารณูปโภค และที่จอดรถ เป็นต้น นอกจากนี้ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในด้านของความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ อาทิ การจัดการของเสีย การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากร การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว นับเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวควรเป็นที่ยอมรับของชุมชนที่อยู่โดยรอบ และควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างรายได้และผลประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นด้วย

จากแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการดังกล่าวข้างต้น ทางคณะผู้ศึกษาจึงได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการไว้ 3 ด้าน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีจุดดึงดูดความสนใจหรือมีคุณค่าทางศิลปวิทยาการ ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีความแปลกใหม่ทางด้านเทคโนโลยี มีการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ และมีบริการที่ดี เป็นต้น นอกจากนี้ ศักยภาพในการบริการและการจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 4 ด้าน ได้แก่

1. ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว
2. การสร้างความรู้และความเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพในการจัดการด้านการบริการ
4. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการรองรับด้านท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งเกณฑ์สำหรับประเมินศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ได้แก่

1. ความเหมาะสมด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว
2. ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแล การดำเนินงาน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการมีเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพด้านการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่

1. การจัดการด้านความปลอดภัย
2. การจัดการสิ่งแวดล้อม
3. การให้ความรู้และการบริการข้อมูล
4. การจัดการด้านเศรษฐกิจสังคม

การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการสามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด เนื่องจากเป็นแรงดึงดูดใจสำคัญสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ส่วนองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญของคะแนนรองลงมา และองค์ประกอบด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญของคะแนนน้อยที่สุด รายละเอียดของค่าคะแนนเต็มในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	40
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	20
3. การบริหารจัดการ	40
รวม	100

วิธีการให้คะแนน

การประเมินประกอบด้วย 2 วิธี ได้แก่

วิธีที่ 1 การให้คะแนนโดยพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยว มีคุณสมบัติตรงกับดัชนีชี้วัดข้อใดมากที่สุด และจะให้ค่าคะแนนในข้อที่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวควรได้ในข้อนั้นเพียงข้อเดียว ทั้งนี้จะมีค่าการให้คะแนนตั้งแต่ 0 คะแนน ถึง 5 คะแนน โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ○ รอบหมายเลขที่ต้องการในช่องคะแนน (A)

ตัวอย่างการประเมินวิธีที่ 1

1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่สามารถพบได้ทั่วไป ไม่ตื่นเด่นแปลกใหม่	1
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง และสามารถพบเห็นได้ทั่วไป	2
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	3
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับสูง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	④
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ มีความเป็นเอกลักษณ์ สามารถพบได้เพียงแห่งเดียวหรือโดดเด่นที่สุดในประเทศไทย	5
คะแนน	

ตัวอย่างการให้คะแนนในเกณฑ์ หัวข้อ **ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว** ประเมินได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการนั้น มีคุณสมบัติตรงกับข้อ **“เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับสูง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย”** ซึ่งมีค่าคะแนนเท่ากับ 4

วิธีที่ 2 การให้คะแนนโดยพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยว นั้น มีคุณสมบัติตรงกับดัชนีชี้วัดข้อใดบ้าง โดยหากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ต้องการให้คะแนน

ตัวอย่างการประเมินวิธีที่ 2

3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม		คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน				
	ดัชนี	ผลการประเมิน		
		0	0.5	1
3.4.1 ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชน				
1)	มีการสร้างงานที่เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการใช้แรงงานภายในพื้นที่	✓		
2)	มีการสร้างโอกาสให้ชุมชนในการหารายได้จากกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น การให้เช่าพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวในการดำเนินการชุมชน			✓
3)	มีการสนับสนุนการใช้สินค้าท้องถิ่นในการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาหาร ผลไม้ ผักตบชวา สินค้าหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่นๆ		✓	
4)	การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	✓		
5)	มีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม			✓
3.4.2 การเป็นที่ยอมรับและการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว				
6)	กิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบ และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น			✓
7)	มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ		✓	
8)	มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น	✓		
9)	มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนการติดตามประเมินการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทุกปี		✓	
10)	มีมาตรการบรรเทาหรือลดผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยว และต้องมีการปฏิบัติตามมาตรการอย่างจริงจัง		✓	
คะแนน		0	2	3
คะแนนรวม ข้อ 3.4 (เต็ม 10 คะแนน)		5		

ตัวอย่างการให้คะแนนในดัชนีชี้วัด หัวข้อ **ด้านเศรษฐกิจและสังคม** ประเมินได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการนั้น มีคุณสมบัติตรง 3 ข้อ โดยแต่ละข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน และมีคุณสมบัติตรงแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพ 4 ข้อ โดยแต่ละข้อมีค่าเท่ากับ 0.5 คะแนน ฉะนั้น การประเมินในเกณฑ์นี้ได้ 5 คะแนน

วิธีการคิดคะแนน

ค่าน้ำหนัก

ค่าน้ำหนัก มี 2 ค่า คือ 2 และ 1 ซึ่งใช้สำหรับการคิดคะแนนบางข้อในองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ทั้งนี้ การกำหนดค่าน้ำหนักที่แตกต่างกันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับค่าคะแนนเต็มที่กำหนดไว้ในแต่ละ องค์ประกอบซึ่งมีจำนวนดัชนีชี้วัดที่ใช้ในการพิจารณาแตกต่างกัน ดังนั้น ค่าน้ำหนักที่ให้ในแต่ละดัชนีจึงไม่ได้ บ่งชี้ถึงความสำคัญของดัชนีนั้นๆ สำหรับบางดัชนีไม่ได้กำหนดค่าน้ำหนัก เนื่องจากทุกข้อมีค่าเท่ากับ ค่าคะแนนที่ให้ในแต่ละข้อ

การคิดคะแนน

สำหรับการคิดคะแนนในองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ซึ่งมีค่าน้ำหนักที่แตกต่างกัน ให้นำคะแนนคูณกับ ค่าน้ำหนัก จะได้เป็นค่าคะแนนที่ได้ ดังนี้

$$\text{ค่าคะแนนที่ได้} = \text{คะแนน (A)} \times \text{ค่าน้ำหนัก (B)}$$

ตัวอย่างการคิดค่าคะแนน

1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่สามารถพบได้ทั่วไปไม่ตื่นตื่นแปลกใหม่	1	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง และสามารถพบเห็นได้ทั่วไป	2	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	3	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับสูง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	4	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ มีความเป็นเอกลักษณ์ สามารถพบได้เพียงแห่งเดียวหรือโดดเด่นที่สุดในประเทศไทย	5	2	10
คะแนน			10

การกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

ในการกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะนำคะแนนที่ได้ไปเทียบระดับมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ ซึ่งระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการได้แสดงไว้ดังตารางข้างล่าง

ค่าคะแนน	ระดับมาตรฐาน	สัญลักษณ์
81 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม	★★★★★
71 - 80	ดีมาก	★★★★
61 - 70	ดี	★★★
51 - 60	ปานกลาง	★★
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ	★

ตัวอย่างการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

ผลการประเมินศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการทดสอบแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการบริเวณศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการประเภทพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง โดยทีมงานของคณะผู้ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว		คะแนนเต็ม 40 คะแนน		
1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว		คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากระดับเทคโนโลยี ความทันสมัย และความแปลกใหม่ขององค์ประกอบต่างๆ ที่นำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยว อาทิเช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างอาคาร รูปแบบที่นำเสนอ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมถึงความสร้างสรรค์ และความเป็นเอกลักษณ์ขององค์ความรู้</p>				
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่สามารถพบได้ทั่วไป ไม่ตื่นเด่นแปลกใหม่	1	2		
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง และสามารถพบเห็นได้ทั่วไป	2	2		
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	3	2		
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับสูง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	4	2		
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ มีความเป็นเอกลักษณ์ สามารถพบได้เพียงแห่งเดียวหรือโดดเด่นที่สุดในประเทศไทย	5	2	10	
คะแนน			10	
1.2 การสร้างความรู้และความเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว		คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากข้อมูล เนื้อหาสาระ การนำเสนอ และสื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ ซึ่งสามารถสร้างความรู้และความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้ทุกเพศทุกวัย</p>				
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)	
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจน้อย ขาดแรงจูงใจในการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว	1	2		
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจปานกลาง การให้ความรู้ยังมีข้อจำกัดสำหรับนักท่องเที่ยวเพียงบางกลุ่ม	2	2		
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจปานกลาง เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป	3	2		
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจดี เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป และนักท่องเที่ยวมีความประสงค์เข้าไปเยี่ยมชมปานกลาง	4	2		

8 คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลป-วิทยาการ

ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลและการนำเสนอก่อให้เกิดความรู้แก่นักท่องเที่ยวในทุกกระดับ เข้าใจง่าย และนักท่องเที่ยวมีความประสงค์เข้าไปเยี่ยมชมเพื่อศึกษาหาความรู้อย่างมาก 	⑤	2	10
คะแนน			10
1.3 ศักยภาพในการจัดการด้านการบริการ		คะแนนเต็ม 10 คะแนน	
1.3.1 ศักยภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงาน (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากระดับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงาน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ การเอาใจใส่ดูแลและคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
<ul style="list-style-type: none"> ขาดการเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ไม่สร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่นักท่องเที่ยว 	1	1	
<ul style="list-style-type: none"> การให้บริการปานกลาง สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับพอใช้ 	2	1	
<ul style="list-style-type: none"> การให้บริการดี สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง 	3	1	
<ul style="list-style-type: none"> การให้บริการดีมาก สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับสูง 	④	1	4
<ul style="list-style-type: none"> การให้บริการดีเยี่ยม สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับสูงมาก 	5	1	
คะแนน			4
1.3.2 ศักยภาพในการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและความดึงดูดใจของกิจกรรมต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยวและความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยววันนั้น			
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
<ul style="list-style-type: none"> สามารถจัดกิจกรรมได้เพียง 1 ประเภท และมีความดึงดูดใจน้อย 	1	1	
<ul style="list-style-type: none"> สามารถจัดกิจกรรมได้เพียง 1 ประเภท แต่มีความดึงดูดใจมาก 	2	1	
<ul style="list-style-type: none"> สามารถจัดกิจกรรมได้ 2 ประเภท และมีความดึงดูดใจปานกลาง 	3	1	
<ul style="list-style-type: none"> สามารถจัดกิจกรรมได้ 3 ประเภท และมีความดึงดูดใจได้ดี 	4	1	
<ul style="list-style-type: none"> สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างน้อย 4 ประเภท และสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก และมีความดึงดูดใจดีมาก 	⑤	1	5
คะแนน			5
คะแนนรวม ข้อ 1.3 (เต็ม 10 คะแนน)			9

1.4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากคุณสมบัติต่างๆ ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 1 คะแนน และหากมีให้ 2 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	1	2
1) ความสะดวกของการจราจร หมายถึง เส้นทางที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีระดับความหนาแน่นและความแออัดของการจราจรต่ำ			✓
2) ความใกล้ชุมทางคมนาคม เช่น สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร เป็นต้น		✓	
3) มีการให้บริการรถหรือเรือสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ		✓	
4) การมีป้ายบอกทางชัดเจน			✓
5) ความใกล้กับจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในท้องถิ่น			✓
คะแนน			
คะแนนรวมข้อ 1.4 (เต็ม 10)			
			8
คะแนนรวม ข้อ 1 (40 คะแนน)			37

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 20 คะแนน
--	--------------------

2.1 ด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากระยะห่างของแหล่งท่องเที่ยวกับพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติและวัฒนธรรม</p>			
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่เกิน 100 เมตร	1	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบาง 100 - 400 เมตร	2	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบาง 400 - 700 เมตร	3	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่เกิน 700 - 1,000 เมตร	4	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่ต่ำกว่า 1 กิโลเมตร	⑤	2	10
คะแนน			10
2.2 ศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีจำนวนที่เพียงพอ และมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีบริการร้านค้าที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว			✓
2) มีบริการร้านอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสะอาดถูกสุขอนามัย		✓	

10 คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ-วิทยาการ

ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3) มีสถานที่เพื่อการนั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว			✓
4) มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะที่เพียงพอต่อการให้บริการของนักท่องเที่ยวและเพื่อการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว			✓
5) มีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอสำหรับรองรับจำนวนรถที่เข้ามาโดยเฉพาะในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น			✓
6) มีป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจนจากที่จอดรถไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงป้ายที่แสดงถึงสถานที่จอดรถประเภทต่างๆ เช่น รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถทัวร์ และจุดสำหรับรับ-ส่งผู้โดยสาร เป็นต้น			✓
7) มีป้ายบอกทิศทางตามทางแยก เพื่อไปยังจุดท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งป้ายแสดงแผนที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว			✓
8) มีการให้บริการห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุด ถูกหลักสุขาภิบาล แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเพศชาย-หญิง โดยมีข้อความหรือสัญลักษณ์ชัดเจน			✓
9) มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ รถเข็น มีบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น		✓	
10) มีระบบการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ			✓
คะแนน	0	1	8
คะแนนรวม ข้อ 2.2 (เต็ม 10 คะแนน)	9		

คะแนนรวม ข้อ 2 (เต็ม 20 คะแนน)	19
---------------------------------------	-----------

3. การบริหารจัดการ **คะแนนเต็ม 40 คะแนน**

3.1 การจัดการด้านความปลอดภัย **คะแนนเต็ม 13 คะแนน**

หมายเหตุ พิจารณาจากการวางแผนในการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าหน้าที่พนักงานในการรักษาความปลอดภัย ความปลอดภัยของอุปกรณ์ด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมและประสิทธิภาพของอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน

ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จากพื้นที่บางส่วนที่อยู่ในการก่อสร้างมีแผนป้องกันภัย และการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน			✓
2) มีการเตรียมเส้นทางหนีภัย หรือแผนอพยพนักท่องเที่ยวออกจากแหล่งที่เกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้		✓	
3) มีการฝึกอบรมพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด และมีความพร้อมในการรับมือกับเหตุฉุกเฉินอยู่ตลอดเวลา			✓
4) มีจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ			✓

ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
5) อุปกรณ์ต่างๆที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น เครื่องเล่นในสวนสนุก กรงสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น ต้องเป็นวัสดุที่แข็งแรง สะอาด อยู่ในสภาพที่ดีไม่ชำรุด			✓
6) สารเคมีอันตราย หรือวัสดุที่ง่ายต่อการติดไฟ ควรมีการจัดเก็บที่ห่างไกลจากแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด			✓
7) มีอุปกรณ์ที่แสดงถึงข้อความ ระเบียบปฏิบัติ แผ่นป้าย เพื่อแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวถึงการปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่อเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว		✓	
8) สัญญาณเตือนภัยที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี		✓	
9) มีอุปกรณ์และเครื่องมือบรรเทาสาธารณภัยที่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี เช่น ถังดับเพลิง			✓
10) มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี			✓
11) มีข้อมูลติดต่อสถานที่สำคัญต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ			✓
12) มีระบบสื่อสารสำหรับติดต่อขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ			✓
13) มีการวางระบบและตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สัญญาณเตือนภัย เครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เครื่องเล่นในสวนสนุก กรงสัตว์ เป็นต้น โดยช่างผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ			✓
คะแนน	0	1.5	10
คะแนนรวม ข้อ 3.1 (เต็ม 13 คะแนน)	11.5		
3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม	คะแนนเต็ม 11 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากจัดการของเสียต่างๆ ที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะมูลฝอย และน้ำเสีย การดูแลรักษาความสะอาด การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่</p> <p>หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.2.1 การจัดการของเสีย			
1) มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล เช่น มีอุปกรณ์รองรับขยะที่อยู่ในสภาพดี สะอาดเพียงพอ และไม่มีขยะตกค้าง			✓
2) มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทขยะ และมีการนำเทคนิคเรื่อง reuse และ recycling มาใช้ในการจัดการขยะ		✓	
3) มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำใกล้เคียง หรือมีการเชื่อมต่อก่อนน้ำทิ้งไปยังระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลางในพื้นที่			✓
4) มีระบบตรวจคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง (ในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวมีระบบบำบัดน้ำเสียเองมิได้เข้าสู่ระบบบำบัดส่วนกลางของพื้นที่)			✓
5) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่และอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เช่น ห้องน้ำ หรือศาลานั่งพักผ่อน			✓

ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.2.2 การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
6) คุณภาพ เสียง น้ำ และอากาศ ต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ			✓
7) มีการจัดการคุณภาพอากาศและเสียงที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีการจัดสรรที่สำหรับจอดรถที่เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันผลกระทบทางเสียงและอากาศ หรือมีการให้บริการเช่าสามล้อถีบ หรือ จักรยานสำหรับเที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยว			✓
3.2.3 การจัดการทรัพยากร			
8) มีมาตรการต่างๆ ในการประหยัดทรัพยากรน้ำและไฟฟ้า รวมทั้งมีการดำเนินงานในการอนุรักษ์ ทรัพยากร เช่น การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยประหยัดพลังงาน เป็นต้น			✓
9) มีการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัดเหมาะสมตามความจำเป็นและ ตามขนาดของพื้นที่และกิจกรรม			✓
3.2.4 การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
10) มีกิจกรรมรณรงค์ ปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับทั้ง นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่			✓
11) ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ในด้านการประหยัดพลังงาน และการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี		✓	
คะแนน	0	1	9
คะแนนรวม ข้อ 3.2 (เต็ม 11 คะแนน)		10	
3.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และบริการข้อมูล		คะแนนเต็ม 6 คะแนน	
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูล เจ้าหน้าที่ สื่อนำเสนอข้อมูล และข้อมูลที่ให้แก่นักท่องเที่ยว หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และ หากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ			✓
2) มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้เป็นอย่างดี มีอัธยาศัยดี และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้พอสมควร			✓
3) มีสื่อการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ แผนที่ ป้ายแสดงข้อความต่างๆ วีดีโอ เป็นต้น			✓
4) สื่อในการนำเสนอข้อมูลและเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลควรมีการนำเสนอข้อมูลเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อยหนึ่งภาษา			✓
5) มีการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว คำแนะนำในการท่องเที่ยว กฎกติกาต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว		✓	
6) ข้อมูลที่นำเสนอมีความน่าสนใจ และข้อมูลเป็นปัจจุบัน			✓
คะแนน	0	0.5	5
คะแนนรวม ข้อ 3.3 (เต็ม 6 คะแนน)		5.5	

3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม	คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น และมีการดำเนินการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนโดยรอบ</p> <p>หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.4.1 ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชน			
1) มีการสร้างงานที่เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการใช้แรงงานภายในพื้นที่			✓
2) มีการสร้างโอกาสให้ชุมชนในการหารายได้จากกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น การให้เช่าพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวในการดำเนินการชุมชน		✓	
3) มีการสนับสนุนการใช้สินค้าท้องถิ่นในการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาหาร ผลไม้ ผักตบชวา สินค้าหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่นๆ			✓
4) การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			✓
5) มีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม			✓
3.4.2 การเป็นที่ยอมรับและการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว			
6) กิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบ และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น			✓
7) มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ			✓
8) มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น			✓
9) มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนการติดตามประเมินการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทุกปี		✓	
10) มีมาตรการบรรเทาหรือลดผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยว และต้องมีการปฏิบัติตามมาตรการอย่างจริงจัง		✓	
คะแนน	0	1.5	7
คะแนนรวม ข้อ 3.4 (เต็ม 10 คะแนน)	8.5		
คะแนนรวม ข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)			
35.5			

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	40	37
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	20	19
3. การบริหารจัดการ	40	35.5
รวมทั้งสิ้น	100	91.5

ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการของศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการในทุกดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 91.5 คะแนน ซึ่งจัดว่ามีมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการอยู่ในระดับดีเยี่ยม หรือได้สัญลักษณ์ ★★★★★

הכנתה

**แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว
ทางศิลป-วิทยาการ**

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ

โดย

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ผู้ดูแล

ที่อยู่.....

หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ผู้ประเมิน (ชื่อ-นามสกุล)

(หน่วยงาน).....

ประเมินเมื่อ วันที่ เดือน พ.ศ.

สภาพที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

การใช้พื้นที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	40	
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	20	
3. การบริหารจัดการ	40	
รวมทั้งสิ้น	100	

ระดับมาตรฐาน

- ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป)
- ดีมาก (71-80 คะแนน)
- ดี (61-70 คะแนน)
- ปานกลาง (51-60 คะแนน)
- ต่ำ (50 คะแนน หรือน้อยกว่า)

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 40 คะแนน
--	--------------------

1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน
-------------------------------------	--------------------

หมายเหตุ พิจารณาจากระดับเทคโนโลยี ความทันสมัย และความแปลกใหม่ขององค์ประกอบต่างๆ ที่นำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยว อาทิเช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างอาคาร รูปแบบที่นำเสนอ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมถึงการสร้างสรรค และความเป็นเอกลักษณ์ขององค์ความรู้

ดัชนี	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่สามารถพบได้ทั่วไป ไม่ตื่นเด่นแปลกใหม่	1	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง และสามารถพบเห็นได้ทั่วไป	2	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับปานกลาง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	3	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ในระดับสูง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	4	2	
• เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ความเป็นเอกลักษณ์ สามารถพบได้เพียงแห่งเดียวหรือโดดเด่นที่สุดในประเทศไทย	5	2	

คะแนน

1.2 การสร้างความรู้และความเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน
--	--------------------

หมายเหตุ พิจารณาจากข้อมูล เนื้อหาสาระ การนำเสนอ และสื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ ซึ่งสามารถสร้างความรู้และความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้ทุกเพศทุกวัย

ดัชนี	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจน้อย ขาดแรงจูงใจในการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว	1	2	
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจปานกลาง การให้ความรู้ยังมีข้อจำกัดสำหรับนักท่องเที่ยวเพียงบางกลุ่ม	2	2	
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจปานกลาง เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป	3	2	
• ข้อมูลและการนำเสนอมีความน่าสนใจดี เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป และนักท่องเที่ยวมีความประสงค์เข้าไปเยี่ยมชมปานกลาง	4	2	
• ข้อมูลและการนำเสนอก่อให้เกิดความรู้แก่นักท่องเที่ยวในทุกระดับ เข้าใจง่าย และนักท่องเที่ยวมีความประสงค์เข้าไปเยี่ยมชมเพื่อศึกษาหาความรู้อย่างมาก	5	2	

คะแนน

1.3 ศักยภาพในการจัดการด้านการบริการ		คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
1.3.1 ศักยภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงาน (5 คะแนน)				
หมายเหตุ พิจารณาจากระดับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงาน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ การเอาใจใส่ดูแลและคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว				
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)	
• ขาดการเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ไม่สร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่นักท่องเที่ยว	1	1		
• การให้บริการปานกลาง สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับพอใช้	2	1		
• การให้บริการดี สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง	3	1		
• การให้บริการดีมาก สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับสูง	4	1		
• การให้บริการดีเยี่ยม สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับสูงมาก	5	1		
คะแนน				
1.3.2 ศักยภาพในการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (5 คะแนน)				
หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและความดึงดูดใจของกิจกรรมต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น				
ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)	
• สามารถจัดกิจกรรมได้เพียง 1 ประเภท และมีความดึงดูดใจน้อย	1	1		
• สามารถจัดกิจกรรมได้เพียง 1 ประเภท แต่มีความดึงดูดใจมาก	2	1		
• สามารถจัดกิจกรรมได้ 2 ประเภท และมีความดึงดูดใจปานกลาง	3	1		
• สามารถจัดกิจกรรมได้ 3 ประเภท และมีความดึงดูดใจได้ดี	4	1		
• สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างน้อย 4 ประเภท และสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก และมีความดึงดูดใจดีมาก	5	1		
คะแนน				
คะแนนรวม ข้อ 1.3 (เต็ม 10 คะแนน)				
1.4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว		คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
หมายเหตุ พิจารณาจากคุณสมบัติต่างๆ ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว				
หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 1 คะแนน และหากมีให้ 2 คะแนน				
ดัชนี	ผลการประเมิน			
	0	1	2	
1) ความสะดวกของการจราจร หมายถึง เส้นทางที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีระดับความหนาแน่นและความแออัดของการจราจรต่ำ				
2) ความใกล้ชิดทางคมนาคม เช่น สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร สถานีรถโดยสาร เป็นต้น				
3) มีการให้บริการรถหรือเรือสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ				
4) การมีป้ายบอกทางชัดเจน				
5) ความใกล้กับจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในท้องถิ่น				
คะแนน				
คะแนนรวมข้อ 1.4 (เต็ม 10)				
คะแนนรวม ข้อ 1 (40 คะแนน)				

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 20 คะแนน
--	--------------------

2.1 ด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน
-----------------------------------	--------------------

หมายเหตุ พิจารณาจากระยะห่างของแหล่งท่องเที่ยวกับพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ดัชนี	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่เกิน 100 เมตร	1	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบาง 100 - 400 เมตร	2	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบาง 400 - 700 เมตร	3	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่เกิน 700 - 1,000 เมตร	4	2	
• อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่ต่ำกว่า 1 กิโลเมตร	5	2	
คะแนน			

2.2 ศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน
--	--------------------

หมายเหตุ พิจารณาจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีจำนวนที่เพียงพอ และมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน

ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีบริการร้านค้าที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว			
2) มีบริการร้านอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสะอาดถูกสุขอนามัย			
3) มีสถานที่เพื่อการนั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว			
4) มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะที่เพียงพอต่อการให้บริการของนักท่องเที่ยวและเพื่อการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว			
5) มีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอสำหรับรองรับจำนวนรถที่เข้ามาโดยเฉพาะในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น			
6) มีป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจนจากที่จอดรถไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงป้ายที่แสดงถึงสถานที่จอดรถประเภทต่างๆ เช่น รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถทัวร์ และจุดสำหรับรับ-ส่งผู้โดยสาร เป็นต้น			
7) มีป้ายบอกทิศทางตามทางแยก เพื่อไปยังจุดท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งป้ายแสดงแผนที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว			
8) มีการให้บริการห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุด ถูกหลักรักษาภิบาล แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเพศชาย-หญิง โดยมีข้อความหรือสัญลักษณ์ชัดเจน			
9) มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ รถเข็น มีบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น			
10) มีระบบการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 2.2 (เต็ม 10 คะแนน)			

คะแนนรวม ข้อ 2 (เต็ม 20 คะแนน)		
--------------------------------	--	--

3. การบริหารจัดการ	คะแนนเต็ม 40 คะแนน
---------------------------	---------------------------

3.1 การจัดการด้านความปลอดภัย	คะแนนเต็ม 13 คะแนน
-------------------------------------	---------------------------

หมายเหตุ พิจารณาจากการวางแผนในการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าหน้าที่พนักงานในการรักษาความปลอดภัย ความปลอดภัยของอุปกรณ์ด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมและประสิทธิภาพของอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน

ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จากพื้นที่บางส่วนที่อยู่ในการก่อสร้างมีแผนป้องกันภัยและการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน			
2) มีการเตรียมเส้นทางหนีภัย หรือแผนอพยพนักท่องเที่ยวออกจากแหล่งที่เกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้			
3) มีการฝึกอบรมพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด และมีความพร้อมในการรับมือกับเหตุฉุกเฉินอยู่ตลอดเวลา			
4) มีจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ			
5) อุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น เครื่องเล่นในสวนสนุก กรงสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น ต้องเป็นวัสดุที่แข็งแรง สะอาด อยู่ในสภาพที่ดีไม่ชำรุด			
6) สารเคมีอันตราย หรือวัสดุที่ง่ายต่อการติดไฟ ควรมีการจัดเก็บที่ดีห่างไกลจากแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด			
7) มีอุปกรณ์ที่แสดงถึงข้อความ ระเบียบปฏิบัติ แผ่นป้าย เพื่อแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวถึงการปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่อเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว			
8) สัญญาณเตือนภัยที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี			
9) มีอุปกรณ์และเครื่องมือบรรเทาสาธารณภัยที่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี เช่น ถังดับเพลิง			
10) มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี			
11) มีข้อมูลติดต่อสถานที่สำคัญต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ			
12) มีระบบสื่อสารสำหรับติดต่อขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ			
13) มีการวางระบบและตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สัญญาณเตือนภัย เครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เครื่องเล่นในสวนสนุก กรงสัตว์ เป็นต้น โดยช่างผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.1 (เต็ม 13 คะแนน)			

3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม	คะแนนเต็ม 11 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากจัดการของเสียต่างๆ ที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะมูลฝอย และน้ำเสีย การดูแลรักษาความสะอาด การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่</p> <p>หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.2.1 การจัดการของเสีย			
1) มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล เช่น มีอุปกรณ์รองรับขยะที่อยู่ในสภาพดี สะอาดเพียงพอ และไม่มีขยะตกค้าง			
2) มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทขยะ และมีการนำเทคนิคเรื่อง reuse และ recycling มาใช้ในการจัดการขยะ			
3) มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำใกล้เคียง หรือมีการเชื่อมต่อก่อนน้ำทิ้งไปยังระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลางในพื้นที่			
4) มีระบบตรวจคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง (ในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวมีระบบบำบัดน้ำเสียเองมิได้เข้าสู่ระบบบำบัดส่วนกลางของพื้นที่)			
5) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่และอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เช่น ห้องน้ำ หรือศาลานั่งพักผ่อน			
3.2.2 การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
6) คุณภาพ เสียง น้ำ และอากาศ ต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ			
7) มีการจัดการคุณภาพอากาศและเสียงที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีการจัดสรรที่สำหรับจอดรถที่เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันผลกระทบทางเสียงและอากาศ หรือมีการให้บริการเช่าสามล้อถีบ หรือจักรยานสำหรับเที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยว			
3.2.3 การจัดการทรัพยากร			
8) มีมาตรการต่างๆ ในการประหยัดทรัพยากรน้ำและไฟฟ้า รวมทั้งมีการดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยประหยัดพลังงาน เป็นต้น			
9) มีการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัดเหมาะสมตามความจำเป็นและตามขนาดของพื้นที่และกิจกรรม			
3.2.4 การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
10) มีกิจกรรมรณรงค์ ปลุกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับทั้งนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่			
11) ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ในด้านการประหยัดพลังงาน และการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.2 (เต็ม 11 คะแนน)			

3.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการบริการข้อมูล	คะแนนเต็ม 6 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูล เจ้าหน้าที่ สื่อนำเสนอข้อมูล และข้อมูลที่ให้แก่นักท่องเที่ยว หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ			
2) มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้เป็นอย่างดี มีอัธยาศัยดี และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้พอสมควร			
3) มีสื่อการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ แผนที่ ป้ายแสดงข้อความต่างๆ วีดีโอ เป็นต้น			
4) สื่อในการนำเสนอข้อมูลและเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลควรมีการนำเสนอข้อมูลเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อยหนึ่งภาษา			
5) มีการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว คำแนะนำในการท่องเที่ยว กฎกติกาต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว			
6) ข้อมูลที่นำเสนอมีความน่าสนใจ และข้อมูลเป็นปัจจุบัน			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.3 (เต็ม 6 คะแนน)			
3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม	คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น และมีการดำเนินการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนโดยรอบ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.4.1 ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชน			
1) มีการสร้างงานที่เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการใช้แรงงานภายในพื้นที่			
2) มีการสร้างโอกาสให้ชุมชนในการหารายได้จากกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น การให้เช่าพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวในการดำเนินการชุมชน			
3) มีการสนับสนุนการใช้สินค้าท้องถิ่นในการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาหาร ผลไม้ ผ้าทอ สินค้าหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่นๆ			
4) การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
5) มีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม			

3.4.2 การเป็นที่ยอมรับและการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว			
6) กิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น			
7) มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ			
8) มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น			
9) มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนการติดตามประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทุกปี			
10) มีมาตรการบรรเทาหรือลดผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยว และต้องมีการปฏิบัติตามมาตรการอย่างจริงจัง			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.4 (เต็ม 10 คะแนน)			
คะแนนรวม ข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)			

**ร่างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว
ทางศิลปวิทยาการฉบับปรับปรุง**

ร่างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการฉบับปรับปรุง

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว (คะแนน 58 คะแนน)			
1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจาก ความทันสมัย ความแปลกใหม่ ความสร้างสรรค์ ของระดับเทคโนโลยี ความทันสมัย และความแปลกใหม่ขององค์ประกอบต่างๆ ที่นำเสนอให้นักท่องเที่ยว อาทิเช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างอาคาร รูปแบบที่นำเสนอ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และความเป็นเอกลักษณ์ขององค์ความรู้			
ดัชนี	คะแนน (R)	น้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) ความทันสมัย ความแปลกใหม่ ความสร้างสรรค์ของเครื่องมือ อุปกรณ์ โครงสร้างอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวก			
- สามารถพบเห็นได้ทั่วไป	1	3	9
- สามารถพบเห็นได้บ่อยแห่งในประเทศ	2		
- สามารถพบเห็นได้แห่งเดียวและโดดเด่นที่สุดในประเทศ	3		
(2) ระดับของเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาขององค์ประกอบที่นำเสนอให้กับนักท่องเที่ยว			
- ไม่แปลกใหม่	1	3	9
- มีความสร้างสรรค์แปลกใหม่	2		
- มีความสร้างสรรค์แปลกใหม่ และมีความเป็นเอกลักษณ์	3		
คะแนนข้อ 1.1			18
1.2 การสร้างความรู้และความเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจากข้อมูล เนื้อหาสาระ การนำเสนอ และสื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ ซึ่งสามารถสร้างความรู้ให้นักท่องเที่ยว รวมทั้งความเหมาะสมของข้อมูล ที่มีต่อกลุ่มนักท่องเที่ยว ในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้ทุกเพศทุกวัย			
ดัชนี	คะแนน (R)	น้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) ความเหมาะสมของข้อมูลและการนำเสนอให้นักท่องเที่ยว			
- ไม่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป	1	3	9
- เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะบางกลุ่ม	2		
- เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปทุกระดับ	3		
(2) ความน่าสนใจของข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว			
- ความน่าสนใจน้อย/ ขาดแรงจูงใจด้านการท่องเที่ยว	1	3	9
- ความน่าสนใจมากสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ บางกลุ่ม	2		
- ความน่าสนใจมาก สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปทุกกลุ่ม	3		
คะแนนข้อ 1.2			18

1.3 ศักยภาพในการจัดการด้านการบริการ			
1.3.1 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่/พนักงาน/บุคลากรที่ให้บริการ			
หมายเหตุ พิจารณาจากการให้บริการต่างๆ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ การเอาใจใส่ดูแล และให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) เจ้าหน้าที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีธรรมาจริยดี เป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยว			
- มีเจ้าหน้าที่แต่การให้บริการยังไม่ประทับใจ	1	2	6
- มีเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเหมาะสม	2		
- มีเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเหมาะสมเป็นที่ประทับใจ	3		
1.3.2 ศักยภาพในการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณากิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้บริการมีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้บริการ	0	1	1
- สอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้บริการ	1		
(2) ความน่าสนใจของกิจกรรมการท่องเที่ยว			
- กิจกรรมไม่น่าสนใจ ขาดแรงจูงใจนักท่องเที่ยว	1	1	3
- มีบางกิจกรรมที่น่าสนใจ	2		
- ทุกกิจกรรมท่องเที่ยวมีความน่าสนใจมาก	3		
คะแนนข้อ 1.3			10
1.4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจากคุณสมบัติต่างๆ ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) ความสะดวกของการจราจรในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
- สามารถเข้าถึงโดยพาหนะพิเศษ	1	2	6
- สามารถเข้าถึงโดยพาหนะส่วนบุคคล	2		
- สามารถเข้าถึงด้วยบริการพาหนะสาธารณะ	3		
พาหนะพิเศษ หมายถึง พาหนะที่มีการดัดแปลงเพิ่มเติมเพื่อเข้าถึงแหล่ง หรือพาหนะที่ต้องการคนควบคุม ที่มีความสามารถเฉพาะพื้นที่			
(2) ป้ายบอกทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มีป้ายบอกทาง	0	1	3
- มีป้ายบอกทางแต่ไม่ชัดเจน	1		
- มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน สะดวกแก่การเข้าถึง	3		

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(3) มีแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นบริเวณใกล้เคียงที่มีระยะทางไม่ห่างไกลมากนัก			
- ระยะทางมากกว่า 100 กิโลเมตร (ใช้เวลาประมาณ 2 ชม.)	1	1	3
- ระยะทาง 50-100 กิโลเมตร (ใช้เวลาเดินทาง 1.30 ชม.)	2		
- ระยะทางไม่เกิน 50 กิโลเมตร (ใช้เวลาเดินทาง 45 นาที)	3		
คะแนนข้อ 1.4			12

คะแนนรวมข้อ 1	58
---------------	----

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว (คะแนน 26 คะแนน)

2.1 ด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากระยะห่างของแหล่งท่องเที่ยวกับพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
ระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวห่างจากพื้นที่เปราะบาง *			
- ระยะทางน้อยกว่า 500 เมตร	1	2	6
- ระยะทาง 500-1,000 เมตร	2		
- ระยะทางมากกว่า 1 กิโลเมตร	3		

* หมายถึง พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 A และ 1 B และแหล่งที่ตั้งโบราณสถานที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

คะแนนข้อ 2.1	6
--------------	---

2.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้อง อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีจำนวนที่เพียงพอ และมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) การบริการร้านค้าและร้านขายของที่ระลึก			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(2) การบริการร้านอาหาร			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(3) การบริการร้านอาหารสะอาดถูกสุขอนามัย (พิจารณาการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข, ททท. ฯลฯ)			
- ไม่มีเอกสารรับรอง *	0	1	1
- มีเอกสารรับรอง	1		

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(4) สถานที่นั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	1	1
- มี	1		
(5) สภาพความพร้อมของที่นั่งพักผ่อน (สะอาด ไม่ชำรุด เพียงพอ ฯลฯ)			
- มีความพร้อมน้อยกว่า 50% ของที่นั่งพักผ่อนทั้งหมด	1	1	3
- มีความพร้อม 50 - 80 % ของที่นั่งทั้งหมด	2		
- มีความพร้อมมากกว่า 80 % ของที่นั่งทั้งหมด	3		
(6) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ไฟฟ้า, ประปา, อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ)			
- ไม่มีการพัฒนา	1	1	3
- มีการพัฒนาบางส่วน	2		
- มีการพัฒนาเต็มรูปแบบ	3		
(7) มีพื้นที่จอดรถยนต์อย่างเพียงพอ ในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น			
- ไม่เพียงพอ	0	1	1
- เพียงพอ	1		
(8) ป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจนตามจุดต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	1	1
- มี	1		
(9) ห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว (ในช่วงนักท่องเที่ยวสูงสุด)			
- ไม่เพียงพอ	0	2	2
- เพียงพอ	1		
(10) ห้องสุขาคนพิการ			
- ไม่มี	0	1	1
- มี	1		
(11) ความสะอาดของห้องสุขา			
- ไม่มีการทำความสะอาดในรอบ 1 วัน	0	1	3
- มีการทำความสะอาด 1 ครั้ง/วัน	1		
- มีการทำความสะอาด 2 ครั้ง/วัน	2		
- มีการทำความสะอาดมากกว่า 2 ครั้ง/วัน	3		
คะแนนข้อ 2.2			20
คะแนนรวมข้อ 2			26

3. การบริหารจัดการ (คะแนน 85 คะแนน)			
3.1 การจัดการด้านความปลอดภัย			
หมายเหตุ พิจารณาจากการวางแผนในการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ความพร้อม ของเจ้าหน้าที่พนักงานในการรักษาความปลอดภัย ความปลอดภัยของอุปกรณ์ด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมและประสิทธิภาพของอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) แผนป้องกันภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(2) เส้นทางหนีภัยหรือการอพยพนักท่องเที่ยวออกจากพื้นที่กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(3) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย			
- ไม่เพียงพอ	0	3	3
- เพียงพอ	1		
(4) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(5) ความพร้อมของอุปกรณ์ในการรองรับกับเหตุฉุกเฉิน			
- ไม่มีความพร้อม	0	3	3
- มีความพร้อมบางช่วงเวลา	0.5		
- มีความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง	1		
(6) ความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่ปลอดภัย	0	3	3
- ปลอดภัย	1		
(7) ความสะอาดของอุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว			
- มีการทำความสะอาด 1-2 ครั้ง/สัปดาห์	1	1	3
- มีการทำความสะอาดมากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	2		
- มีการทำความสะอาดทุกวัน	3		
(8) ระยะห่างของสถานที่ที่จัดเก็บสารเคมีอันตรายในแหล่งท่องเที่ยว			
- การจัดเก็บสารเคมีอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับพื้นที่บริการ	0	1	2
- มีระยะห่างจากพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยว น้อยกว่า 100 เมตร	1		
- มีระยะห่างจากพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยว มากกว่า 100 เมตรหรือไม่มีสารเคมีอันตรายในแหล่งท่องเที่ยว	2		

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(9) การจัดเก็บสารเคมีที่ง่ายต่อการติดไฟ			
- ไม่มีสถานที่การจัดเก็บ	0	1	2
- มีการจัดเก็บสารเคมีไว้ในตู้พื้นที่ติดไฟได้ง่าย	1		
- มีการจัดเก็บสารเคมีไว้ในตู้โลหะหรือไม่มีสารเคมีในแหล่งท่องเที่ยว	2		
(10) แผ่นป้ายแจ้งเตือนระเบียบปฏิบัติ			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(11) สัญญาณเตือนภัย			
- ไม่มี	0	2	2
- มีใช้ได้บางช่วงเวลาหรือมีแต่ใช้ไม่ได้	0.5		
- มีใช้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง	1		
(12) มีอุปกรณ์และเครื่องมือบรรเทาสาธารณภัยมีอย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี เช่น ถังดับเพลิง			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(13) มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(14) มีข้อมูลติดต่อสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ			
- ไม่มี	0	1	1
- มี	1		
(15) มีระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อติดต่อขอความช่วยเหลือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน			
- ไม่มี	0	1	1
- มีใช้งานได้บางช่วงเวลาหรือมีแต่ใช้ไม่ได้	0.5		
- มีใช้งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง	1		
(16) มีกิจกรรมการรณรงค์ด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	1	1
- มี	1		
(17) การตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์ที่ให้บริการ สัญญาณเตือนภัย เครื่องมือบรรเทา สาธารณภัย อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เป็นต้น โดยช่างผู้ชำนาญ			
- ไม่มี	0	1	1
- ตรวจสอบ 1 ครั้งต่อปี	0.5		
- ตรวจสอบมากกว่า 2 ครั้งต่อปี	1		
คะแนนข้อ 3.1			37

3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม			
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากจัดการของเสียต่างๆ ที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะมูลฝอย และน้ำเสีย การดูแลรักษาความสะอาด การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่</p>			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
3.2.1 การจัดการของเสีย			
พิจารณาจากการจัดการด้านขยะมูลฝอย และน้ำเสีย ที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญกับนักท่องเที่ยวและทำลายสภาพแวดล้อม			
(1) การจัดการขยะมูลฝอย มีพื้นที่เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเพื่อร่อนำไปกำจัด			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(2) มีการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ			
- มีขยะตกค้าง	0	3	3
- ไม่มีขยะตกค้าง	1		
(3) การแยกประเภทขยะ			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(4) การใช้ประโยชน์จากของเหลือใช้และขยะ			
- ไม่มีการใช้ประโยชน์	0	2	2
- มีการใช้ประโยชน์	1		
(5) การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำใกล้เคียง			
- ไม่มีการบำบัด	0	3	3
- มีการบำบัด	1		
(6) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
3.2.2 การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
พิจารณาการจัดการด้านอากาศและเสียง เพื่อป้องกันมลพิษไม่ให้นักท่องเที่ยวได้รับกวนนักท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) การจัดสรรพื้นที่จัดรถเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันผลกระทบทางเสียงและอากาศ			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(2) การจัดหาหนะที่ไม่ก่อมลพิษทางเสียงและอากาศ ไว้บริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
3.2.3 การจัดการทรัพยากร			
พิจารณา มาตรการการจัดการด้านการใช้ประโยชน์น้ำ และไฟฟ้า อย่างประหยัด			
(1) มาตรการในการประหยัดทรัพยากรน้ำ			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(2) มาตรการในการประหยัดไฟฟ้า			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
3.2.4 การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
(1) กิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(2) การสร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
คะแนนข้อ 3.2			30
3.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และบริการข้อมูล			
หมายเหตุ พิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูล เจ้าหน้าที่ สื่อนำเสนอข้อมูล และข้อมูลที่ให้แก่นักท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) มีศูนย์บริการหรือมีพื้นที่เพื่อให้อ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(2) มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการข้อมูล			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(3) มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
- ไม่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้	0	2	2
- สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 ภาษา	1		
(4) มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีอัตราที่ดี (วัดจากการมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่)			
- มีข้อร้องเรียน	0	2	2
- ไม่มีข้อร้องเรียน	1		
(5) มีสื่อแผ่นพับเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		

ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(6) มีสื่ออินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(7) มีป้ายแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	2	2
- มี	1		
(8) ข้อมูลที่นำเสนอในชั้นแสดงต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ			
- ข้อมูลนำเสนอไม่มีความน่าสนใจ	0	2	2
- ข้อมูลนำเสนอมีความน่าสนใจบางส่วน	0.5		
- ข้อมูลที่นำเสนอทั้งหมดมีความน่าสนใจ	1		
คะแนนข้อ 3.3			18
คะแนนรวมข้อ 3			85

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (คะแนน 21 คะแนน)			
4.1 ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชน			
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นที่ยอมรับ ของท้องถิ่น และมีการดำเนินการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนโดยรอบ</p>			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) การสนับสนุนให้มีการจ้างแรงงานคนในพื้นที่			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(2) การส่งเสริมให้ชุมชนหารายได้จากกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น การให้เช่าพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(3) การสนับสนุนการใช้สินค้าท้องถิ่นในการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
(4) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความพร้อมของสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ถนน ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น			
- ไม่ได้รับประโยชน์	0	3	3
- ได้รับประโยชน์	1		

4.2 การเป็นที่ยอมรับและการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว			
ดัชนี	คะแนน (R)	ค่าน้ำหนัก (W)	ค่าคะแนน (R*W)
(1) กิจกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมโดยรอบ			
- เกิดผลกระทบ	0	3	3
- ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ	1		
(2) การยอมรับกิจกรรมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น			
- ท้องถิ่นไม่ยอมรับ	0	3	3
- ท้องถิ่นยอมรับ	1		
(3) มีมาตรการและแนวทางการลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม			
- ไม่มี	0	3	3
- มี	1		
คะแนนข้อ 4			21
คะแนนรวมทั้งหมด			190

ผลรวมของคะแนนประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ จะเป็นระดับคะแนนที่ใช้กำหนดระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้

องค์ประกอบ	สัดส่วน (ร้อยละ)	ค่าคะแนนเต็ม	ค่าคะแนนที่ได้	คะแนนประเมิน
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	40	58		
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	10	26		
3. การบริหารจัดการ	40	85		
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	10	21		
รวม	100	190		

การกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ

ระดับมาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ผลรวมของคะแนนประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ นำมาเปรียบเทียบกับระดับคะแนนมาตรฐานที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่าคะแนน (ร้อยละ)	ระดับมาตรฐาน
มากกว่า 80	ผ่านระดับดีเยี่ยม
มากกว่า 70 - 80	ผ่านระดับดี
61 - 70	ผ่าน

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

กระดาษบันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing.

ประกาศสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

อาศัยอำนาจ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 32 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2545 ดังนั้น สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว จึงออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. 2550

(นางธนัญญา มณีโชติ)
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

เอกสารแนบท้าย
ประกาศสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ
ลงวันที่ ๑ เมษายน 2550

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถเพิ่มเติมได้อีกมากมายตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย เมื่อมีการระบุชี้ตัวกิจกรรมนั้น ๆ สามารถให้ความรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ปัจจุบันมีปรากฏอยู่หลาย ๆ แห่ง ตัวอย่างเช่น แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง MICE (Meeting Incentive Convention & Exhibition)

ข้อ 1 ขอบข่าย

กำหนดดัชนีชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ดำเนินการทดสอบดัชนีชี้วัดในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่าง เพื่อประยุกต์ใช้ในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ดำเนินการตรวจประเมินเพื่อให้การรับรองมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ รวมทั้งเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ให้แก่ผู้รับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวนำไปปฏิบัติ

ข้อ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ที่มีหลักเกณฑ์องค์ประกอบพื้นฐาน 3 ด้าน คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีจุดดึงดูดความสนใจหรือมีคุณค่าทางศิลปวิทยาการ ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว
- 1.2 การสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว
- 1.3 ศักยภาพในการจัดการด้านการบริการ
- 1.4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้มีความสำคัญ และมีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งเกณฑ์สำหรับประเมินศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการได้แก่

- 2.1 ความเหมาะสมด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว
- 2.2 ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว

-2-

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแล การดำเนินงาน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการมีเกณฑ์ประเมิน มาตรฐานคุณภาพด้านการบริหารจัดการมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 3.1 การจัดการด้านความปลอดภัย
- 3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม
- 3.3 การให้ความรู้และการบริการข้อมูล
- 3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม

ข้อ 3 การวัดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

การวัดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการสามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการมากที่สุด และองค์ประกอบด้านศักยภาพในการรองรับ ด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญของคะแนนรองลงมา

ข้อ 4 การตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

“การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ” หมายถึง กระบวนการและวิธีการตรวจสอบและประเมินมาตรฐานด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

“เครื่องหมายรับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ” หมายถึง เครื่องหมายที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้ออกให้ เพื่อแสดงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน

“สำนักงาน” หมายถึง สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ว่าด้วยการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ

“หนังสือรับรอง” หมายถึง หนังสือรับรองที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวออกให้ เป็นหลักฐานแสดงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน

“ผู้อำนวยการ” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

“คณะทำงาน” หมายถึง คณะบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว หรือคณะกรรมการ

ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ระดับชาติคณะหนึ่ง ประกอบด้วย บุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน มีจำนวนไม่เกิน 15 คน ตามที่ผู้อำนวยการ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวแต่งตั้ง

ข้อ 2 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กำหนด

ข้อ 3 ให้มีคณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ระดับจังหวัดคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกิน 9 คน ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง

ข้อ 4 ให้คณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด

ข้อ 5 ความเป็นมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ ที่ผ่านการประเมินและได้มาตรฐาน จะได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานพร้อมหนังสือรับรองมาตรฐาน ตามที่กำหนด

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ ที่ได้มาตรฐานจะได้รับการประเมินใหม่ทุก 2 ปี หากมีระดับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจะถูกถอดถอนการรับรองมาตรฐาน พร้อมทั้งต้องส่งคืนเครื่องหมายรับรองมาตรฐานและหนังสือรับรองมาตรฐานต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

1. ว่าที่ร้อยตรีอานุกาฬ	เกษรสุวรรณ	ที่ปรึกษา
2. นางชุตติมา	พัฒนราช	ที่ปรึกษา
3. นางพัชรภรณ์	ทวีกสิกรรม	คณะทำงาน
4. นางสาววรุณกาญจน์	จิตติธรรมภรณ์	คณะทำงาน
5. นางสาวศุภีวรรณ	ดีที่สุด	คณะทำงาน
6. นางสาวศิริพร	นามพิทักษ์สุข	คณะทำงาน
7. นางสาวสำพันธ์	ขุนราช	คณะทำงาน
8. นางสาวชญาภา	ไชยวุฒิ	คณะทำงาน
9. นางสาวศิริพร	ลิมพฤษเกษม	คณะทำงาน
10. นางสาวสุพัฒนา	ศักดิ์ปิยะพันธ์	คณะทำงาน
11. นางสาวจิตติกา	คงพลาย	คณะทำงาน
12. นางสาวเพ็ญนภา	ปัญญาชนัญไชย	คณะทำงาน
13. นายโกวิท	รักตะกนิษฐ์	คณะทำงาน

ลิขสิทธิ์ของ

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

154 ถนนพระรามที่ 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร./โทรสาร 0 2219 4039 เว็บไซต์ <http://www.tourism.go.th>

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สนามกีฬาแห่งชาติ ถนนพระรามที่ 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 0-2219-4010-17, แฟกซ์ 0-2219-4039, <http://www.tourism.go.th>